

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 206/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Fecíľakom, Jesenná 8, Prešov, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 88/2014 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 88/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie v sume **500 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. januára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 88/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 9. mája 2014 na okresnom súde žalobu o zaplatenie finančnej sumy z titulu náhrady škody. Okresný súd vo veci rozhodol 7. novembra 2017 rozsudkom tak, že žalobu zamietol. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) potvrdzujúcim rozsudkom z 25. septembra 2019 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“). Sťažovateľ podal 7. januára 2020 proti rozsudku krajského súdu dovolanie.

3. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, keďže aj po uplynutí jedného roka od sťažovateľom podaného dovolania proti rozsudku krajského súdu sa súdny spis stále nachádza na okresnom súde. Vo veci podaného dovolania (7. januára 2020) je okresný súd nečinný a nevykonal žiadny relevantný úkon smerujúci k odoslaniu spisu dovolaciemu súdu.

Podľa sťažovateľa z pohľadu zložitosti veci ide o jednoduché konanie, v ktorom ho po doručení dovolania mal okresný súd vyzvať na zaplatenie súdneho poplatku a po splnení ďalších úkonov spis predložiť dovolaciemu súdu. Správanie sťažovateľa nemalo žiadny vplyv na priet'ahy v napadnutom konaní.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené ním označené práva, prikáže okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov, prizná mu finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 206/2021-14 z 21. apríla 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu. Následne predložil prijatú ústavnú sťažnosť účastníkom konania na vyjadrenie a sťažovateľovi zaslal aj prípis okresného súdu. Predseda okresného súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 14. mája 2021 uviedol, že sa naďalej stotožňuje so svojím vyjadrením k ústavnej sťažnosti, ktoré bolo zaslané prípisom okresného súdu.

II. Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Ústavný súd už v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zaslal ústavnú sťažnosť na vyjadrenie predsedovi okresného súdu podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde. V prípise č. k. 1 SprV 132/2021 z 26. marca 2021 (ďalej len „prípis okresného súdu“) doručenom ústavnému súdu 7. apríla 2021 predseda okresného súdu konštatoval nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní v súvislosti s predložením podaného dovolania dovolaciemu súdu na rozhodnutie. Okresný súd v tejto veci riadne nekonal z objektívnych príčin, a to najmä z dôvodu nadmernej zaťaženia samotnej zákonnej sudkyne, vyššieho súdneho úradníka a spisovej kancelárie. Predseda súdu poukázal tiež na dlhodobú personálnu poddimenzovanosť okresného súdu a fluktuáciu jeho zamestnancov vrátane sudcov, v dôsledku čoho opakovane dochádza k prerozdeľovaniu spisov. Tieto skutočnosti sú nezanedbateľným faktorom vplyvujúcim na celkovú dĺžku súdnych konaní.

II.2. Replika sťažovateľa:

7. Sťažovateľ v replike doručenej ústavnému súdu 24. júna 2021 uviedol, že argumentácia porušovateľa v predmetnej právnej veci neobstojí, pretože všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu v konaní, ktorý spadá pod právo zaručené sťažovateľovi v čl. 48 ods. 2 ústavy. V jeho prípade zodpovednosť za prieťahy v napadnutom konaní nesie okresný súd ako taký, pretože nedokáže vytvoriť primerané podmienky *„už beztak prácou zavalenému personálnemu aparátu na to, aby v rámci pracovnej doby dokázali priebežne spracúvať aj agendu v prevzatých, resp. starých spisoch, aby nedochádzalo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.“* Napriek zaťaženosti okresného súdu sa nesmie stávať, že akékoľvek súdne konanie zostane počas celého roka nepovšimnuté, ako k tomu došlo aj vo veci sťažovateľa.

III. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa z dôvodu nečinnosti okresného súdu, ktorý po právoplatnom skončení napadnutého konania dosiaľ nepredložil sťažovateľom podané dovolanie na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

11. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, z pohľadu posúdenia priet'ahov v danom štádiu napadnutého konania (po vydaní právoplatného meritórneho rozhodnutia, a to rozsudku okresného súdu zo 7. novembra 2017 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 25. septembra 2019) je toto kritérium úplne bezvýznamné, pretože predmetom posudzovania je vyhodnotenie postupu okresného súdu iba po podaní dovolania (7. januára 2020) proti rozsudku krajského súdu.

12. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu označených práv sťažovateľa. V preskúvanom konaní ústavný súd nezistil závažné okolnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľa v súvislosti s doterajšou dĺžkou konania v jeho veci.

13. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní, pri ktorého skúmaní prihliadol na skutočnosť, že v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bola už vec právoplatne meritórne rozhodnutá, teda právna neistota sťažovateľa bola vo vzťahu k právoplatnému skončeniu konania už odstránená. Ako už bolo konštatované, ústavný súd napadnuté konanie z hľadiska možnosti porušenia označených práv posudzoval iba v časti od podania dovolania proti rozsudku krajského súdu. Z ústavnej sťažnosti a prípisu okresného súdu vyplýva, že okresný súd bol neodôvodnene nečinný po dobu viac ako 12 mesiacov. Až 19. apríla 2021 (ako to ústavný súd zistil dopytom na okresnom súde, pozn.), teda 15 mesiacov od podania dovolania (7. januára 2021), bolo toto dovolanie predložené dovolaciemu súdu. Je potrebné zdôrazniť, že pokiaľ ide o vykonanie procesných úkonov súvisiacich s podaným dovolaním, ide o jednoduché a štandardné procesné úkony nevyžadujúce si osobitnú časovú alebo odbornú náročnosť.

14. Reagujúc na obranu predsedu okresného súdu obsiahnutú v prípise okresného súdu, ústavný súd poznamenáva, že pri posudzovaní, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup všeobecného súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené nečinnosťou alebo postupom konkrétnej osoby konajúcej vo veci. Pri posudzovaní odôvodnenosti ústavnej sťažnosti nemožno prihliadnuť ani na počet pridelennej agendy, ktorú zákonná sudkyňa vybavuje, resp. na dlhodobú nadmernú zaťaženosť okresného súdu. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99 alebo III. ÚS 17/02)

nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na všeobecnom súde, keďže oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní. Personálne obsadenie súdu, jeho organizácia, vysoký počet vecí v príslušnom oddelení, ako i optimalizácia súdnictva teda nie sú dôvodmi, pre ktoré by malo byť ospravedlnené, tolerované a ústavne udržateľné porušovanie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Ústavný súd s prihliadnutím na nečinnosť okresného súdu v súvislosti s predložením veci na rozhodnutie dovolaciemu súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadost'učinenie

16. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Pretože do času rozhodovania o tejto ústavnej sťažnosti bolo už dovolanie zo strany okresného súdu predložené na rozhodnutie dovolaciemu súdu, ústavný súd návrhu sťažovateľa na vyslovenie príkazu okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov nevyhoviel (bod 4 výroku nálezu).

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

18. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

19. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä dobu nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia v sume 500 eur primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

V. Trovy konania

20. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Úspešný sťažovateľ si uplatnil nárok na náhradu trov konania, ktoré však nevyčíslil.

21. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov pozostávajúcu z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Za tieto úkony uskutočnené v roku 2021 patrí odmena v sume dvakrát po 181,17 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur.

Tieto trovy právneho zastúpenia v sume 384,08 eur, keďže advokát je aj platcom dane z pridanej hodnoty, sa v danom prípade zvyšujú o 20 %. Celkove teda trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 460,90 eur (bod 3 výroku nálezu).

22. Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi odmenu a režijný paušál za repliku z 24. júna 2021, pretože sťažovateľ síce v tomto podaní reagoval na vyjadrenie predsedu okresného súdu, ale sťažovateľom uvedené skutočnosti nemali vplyv na rozhodnutie ústavného súdu vo veci samej.

23. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2021

Peter Molnár
predseda senátu